

Sławomir Sobczyk

Biblioteka Główna Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie

Rola bibliotek w życiu społecznym i kulturalnym Szwecji — na przykładzie bibliotek w Kulturhuset Stadsteatern w Sztokholmie

Streszczenie: Podróż zawodowa stanowi istotny element edukacji zawodowej bibliotekarzy. W niniejszej pracy przedstawiono rolę bibliotek w życiu społecznym i kulturalnym współczesnej Szwecji, na przykładzie sześciu bibliotek działających w Kulturhuset Stadsteatern w Sztokholmie. **Słowa kluczowe:** Dom Kultury w Sztokholmie, biblioteki publiczne w Szwecji, Kulturhuset Stadsteatern w Sztokholmie, Szwecja, Sztokholm.

Wprowadzenie

Model rozwoju czytelnictwa w krajach skandynawskich (przede wszystkim w Szwecji i Danii) pozostaje od lat niedościgłym wzorcem. Programy rozwoju czytelnictwa w Szwecji oparte są głównie na wspieraniu bibliotek, czyli zapewnieniu bezpłatnego dostępu do książki. Biblioteki w Szwecji to nie tylko półki z książkami, ale przede wszystkim przestrzeń spotkań dla lokalnej społeczności lub miejsce warsztatów dla dzieci. Swoje zebrania odbywają tam również lokalne organizacje samorządowe i pozarządowe. Biblioteki szwedzkie prowadzą również działalność edukacyjną, organizują pokazy filmów, wystawy i warsztaty, a kluczem do ich sukcesu jest ich stale aktualizowany, dostosowany do wieku i zainteresowań lokalnych społeczności księgozbiór. Ponieważ zakup nowości odbywa się praktycznie na bieżąco, placówka jest w stanie szybko reagować na zmieniające się potrzeby mieszkańców. Niezwykle istotna jest także lokalizacja bibliotek, zwykle w centrum miasta lub dzielnicy, przy najczęściej uczęszczanych szlakach komunikacyjnych. W Szwecji, wyczulonej na kwestie ochrony środowiska, instytucje te są projektowane z uwzględnieniem rozwiązań energooszczędnych. Budynki są proste, funkcjonalne i współgrają z otoczeniem.

Celem niniejszej pracy jest przedstawienie roli księżnic w życiu społecznym i kulturalnym współczesnej Szwecji, na przykładzie sześciu bibliotek działają-

cych w Kulturhuset Stadsteatern w Sztokholmie. W artykule wykorzystano informacje uzyskane w trakcie bezpośrednich rozmów z pracownikami poszczególnych placówek oraz własną dokumentację fotograficzną.

Czytelnictwo w Szwecji

Utrzymujący się od wielu lat wysoki wskaźnik czytelnictwa w Szwecji ma z pewnością swoje korzenie w odległej przeszłości, kiedy to zarówno kościół protestancki, jak i panujący władcy prowadzili szeroko zakrojoną kampanię na rzecz nauki czytania i pisania. Osoby niepiśmienne były wykluczane z pełni życia społecznego, nie mogły m.in. przyjmować komunii świętej i wstępować w związek małżeński. Carl af Forsell w opracowaniu statystycznym z 1833 roku odnotował, że co najwyżej 1 na 1000 szwedzkich chłopów nie potrafi czytać ani pisać. [1]

Badania Eurobarometru dotyczące czytelnictwa i korzystania z bibliotek, przeprowadzone w krajach Unii Europejskiej (UE) w roku 2007 i 2013, potwierdzają przodujące miejsce Szwecji w tej współczesnej klasyfikacji. W Szwecji w ostatnich 25 latach liczba osób regularnie czytających książki stale wzrasta. Przeciętny Szwed czyta książki 20 minut dziennie. 90% Szwedów czyta co najmniej 1 książkę rocznie, 65% respondentów deklaruje czytanie 5 i więcej książek w ciągu roku. [2] W krajach UE od 2007 roku zanotowano spadek liczby osób korzystających z bibliotek o 4%. W tym samym okresie Szwecja odnotowała 4% wzrost zainteresowania bibliotekami. 75% Szwedów korzysta z bibliotek, aż 40% respondentów deklaruje odwiedzanie biblioteki co najmniej 5 razy w roku. [3]

Na wysoki poziom czytelnictwa książek w Szwecji z pewnością mają wpływ: tradycyjnie wysokie czytelnictwo prasy drukowanej oraz popularność w kraju i za granicą literatury rodzimej, przede wszystkim literatury dziecięcej (wystarczy wspomnieć tylko Astrid Lindgren czy Tove Jansson) i współczesnej literatury kryminalnej (warto wymienić takie nazwiska jak Camilla Läckberg, Lisa Marlund czy Stieg Larsson). Nie bez znaczenia dla rozwoju czytelnictwa w Szwecji pozostają jednak działania systemowe. Między innymi w związku z malejącym wśród młodszych generacji czytelnictwem, na zamówienie szwedzkiego rządu powstał raport, w którym zaproponowano najlepsze metody przeciwdziałania negatywnym trendom i stworzenie mechanizmów jeszcze lepszej promocji czytelnictwa. Obniżenie podatku VAT na książki w 2002 roku z 25% do 6% i powołanie specjalnej komisji kontrolującej ceny książek i czasopism, doprowadziło do realnego wzrostu sprzedaży książek i w konsekwencji do wzrostu czytelnictwa (który był widoczny dopiero w 2005 roku). [4] Od 2011 roku szwedzkie Ministerstwo Kultury powołuje w drodze konkursu Ambasadora Czytania, który ma za zadanie podejmować działania propagujące czytelnictwo i zwiększanie świadomości na temat wpływu literatury na dzieci i młodzież. [5] Od 1975 roku istnieje w Szwecji możliwość uzyskania państwowych dotacji dla wydawnictwa oraz projektów wspierających czytelnictwo. Jest ono też propagowane przez wie-

le organizacji non profit, takich jak Szwedzki Instytut Książki Dziecięcej, Ruch Czytelnictwa czy Ministerstwo Opowiadania.

Kulturhuset Stadsteatern w Sztokholmie

W latach 50. i 60. XX wieku rozpoczął się w Sztokholmie okres odbudowy i re-witalizacji urbanistycznej. [6] Centralnym punktem miasta został — znajdujący się w dzielnicy Normalm — Sergels Torg (Plac Sergela), nazwany na cześć XVIII-wiecznego szwedzkiego rzeźbiarza Johana Tobiasa Sergela, który miał swój warsztat po północnej stronie dzisiejszego placu. Korzystając z rozwiązań urbanistycznych, podpatrzonych w dużych miastach europejskich (takich jak Stuttgart, Paryż, Coventry czy Londyn), Sergels Torg podzielono na trzy odrębne części: 1) położony najniżej plac dla pieszych w kształcie trójkąta (potocznie określany przez Szwedów jako Plattan), z szerokimi schodami prowadzącymi na Drottninggatan — ulicę dla pieszych, łączącą Stare Miasto (Gamla Stad) na południu z Kungsgatan na północy; 2) położone na wyższym poziomie duże rondo, ze zjazdem na trzy główne ulice miasta; 3) niewielką, otwartą przestrzeń, z widokiem na 5-piętrowy biurowiec Hötorgshusen, od którego na północ rozciąga się ulica Sveavägen. W centralnym punkcie tego węzła komunikacyjnego znajduje się dzisiaj 37-metrowy, szklany obelisk pod intrygującą nazwą „Kryształ — pionowy akcent w szkłe i stali” („Kristall — vertikal accent i glas och stål”), autorstwa Edvina Öhrströma (Zdj. 1).

Nowe centrum miasta zostało zorientowane w dominującej osi wschód-zachód i szybko zdominowane przez handlowe ulice i duże szlaki komunikacyjne. Poszukując w centrum przestrzeni dla sztuki, miasto Sztokholm i szwedzki bank centralny, Sveriges Riksbank, ogłosiły w 1965 roku skandynawski konkurs architektoniczny na projekt w tym miejscu instytucji kulturalnej.[7] Jedną z ciekawszych propozycji konkursowych było przeniesienie w to miejsce z wyspy Steppsholmen Muzeum Sztuki Współczesnej (Moderna Museet), postulowane przez legendarnego założyciela tego muzeum, Pontusa Hulténa. Ostatecznie konkurs wygrał jednak projekt ogromnego Domu Kultury (Kulturhuset), autorstwa architekta szwedzkiego Petera Celsinga. [8]

Budynek, zamykający Sergels Torg od południa, jest sztandarowym dziełem szwedzkiego modernizmu. Głównym założeniem projektu Celsinga było zbudowanie otwartej przestrzeni dla sztuki, architektonicznie zachęcającej do współuczestnictwa. Twórca marzył o budynku będącym swoistym „salonem sztuki”, pozbawionym niepotrzebnych architektonicznych barier, z licznymi otwartymi przestrzeniami i łatwą komunikacją między poszczególnymi poziomami. [9] Gmach ma formę ogromnego regału na książki. Poszczególne półki (poziomy) są osadzone na solidnych, betonowych bocznych ścianach (stanowiących jakby konstrukcję regału). Przeszklona fasada budynku otwiera się na Sergels Torg i Hötorgshusen, zachęcając do wejścia.



Zdj. 1. Szklany obelisk „Kryształ — pionowy akcent w szkłe i stali”. Fot. S. Sobczyk.

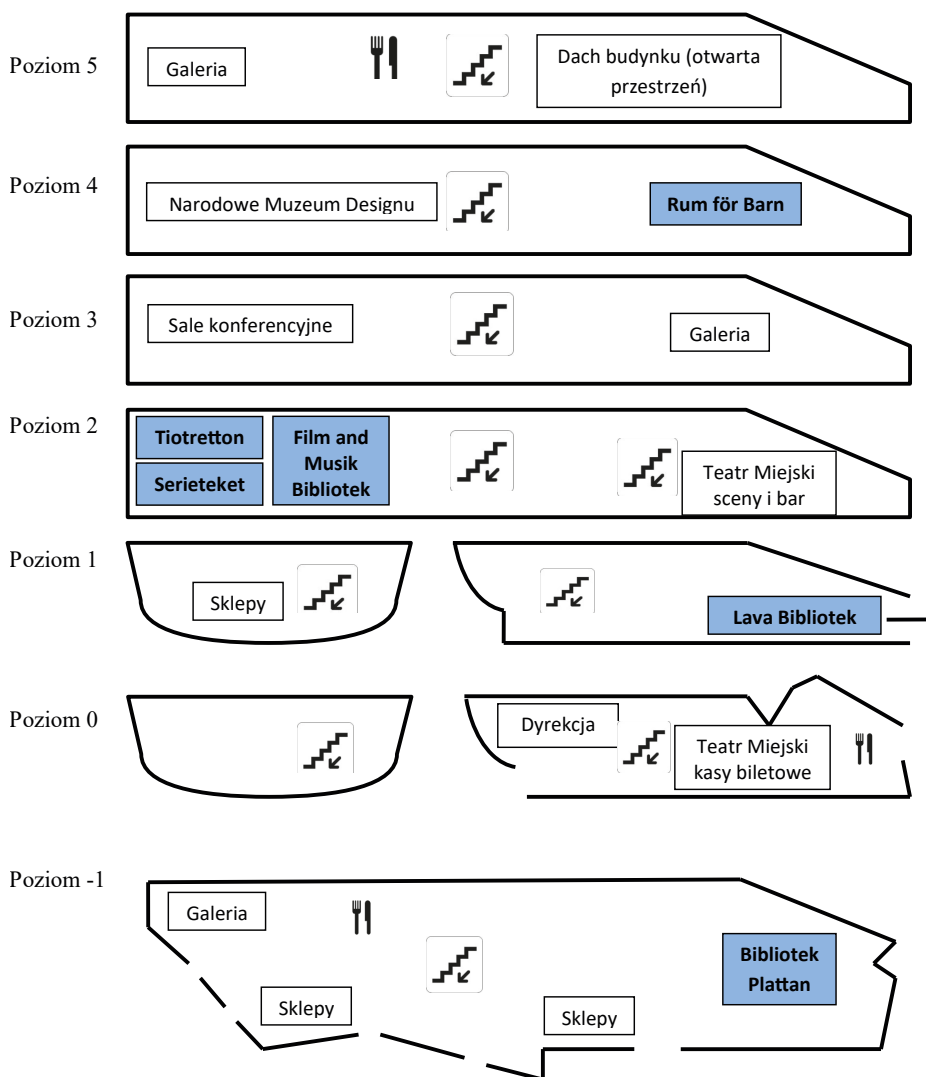
Zdj. 2. Kulturhuset w trakcie budowy (fotografia wykonana z makiety historycznej wystawionej w holu Kulturhuset). Fot. S. Sobczyk.

Budowę Kulturhuset rozpoczęto w 1968 roku, a ostatecznie zakończono w roku 1974 (Zdj. 2). Wschodnią część budynku otwarto w 1971 roku, podczas wiosennej sesji szwedzkiego parlamentu, który przeniósł tam swoje obrady na okres przebudowy Rikstagu (do 1983 roku).[10] Przez 3 lata w części budynku stanowiącej dzisiaj siedzibę Teatru Miejskiego (Stadsteatern) obradowała Conference on Security and Co-operation in Europe. Ostatecznie całość budynku Kulturhuset Stadsteatern w Sztokholmie przekazano na potrzeby kultury i sztuki dopiero w 1990 roku.

Kulturhuset jest dzisiaj jedną z największych i najważniejszych instytucji kulturalnych północnej Europy, określaną często jako szwedzkie Centre Pompidou (Zdj. 3). Szacuje się, że gmach odwiedza rocznie ponad 3 miliony osób.[11] Na sześciu poziomach budynku swoją siedzibę mają: Teatr Miejski (Stockholms Stadsteatern) z sześcioma salami, sześć bibliotek miejskich, galerie sztuki i przestrzenie wystawowe, sale warsztatowe, studia nagraniowe, a także liczne kawiarnie (Ryc. 1). Kulturhuset jest też miejscem działania Międzynarodowej Sceny Pisarzy (Internationell Författarscen), która organizuje spotkania autorskie z takimi sławami jak Zadie Smith, Umberto Eco czy Paul Auster. Od niedawna na parterze Kulturhuset znajduje się też Punkt Informacji Turystycznej.

Biblioteki działające w budynku Kulturhuset

W Kulturhuset Stadsteatern w Sztokholmie znalazło swoje miejsce aż sześć bibliotek dla dorosłych, dzieci i młodzieży, będących oddziałami Sztokholmskiej Biblioteki Miejskiej (Stockholms Stadsbibliotek). Wszystkie placówki funkcjonują w oparciu o wspólne zasady i regulamin. Korzystanie z biblioteki jest bezpłatne i praktycznie nieograniczone. Do wydania karty bibliotecznej wyma-



Ryc. 1. Plan budynku Stockholms Kulturhuset Stadsteatern, z zaznaczonymi działającymi w jego obrębie bibliotekami. Oprac. S. Sobczyk.

gane jest jedynie przedstawienie aktualnego dokumentu tożsamości (dla osób powyżej 18 roku życia), a w przypadku osób nieletnich konieczne jest też podpisanie formularza rejestracyjnego przez jednego z rodziców/opiekunów. Karty biblioteczne są bez ograniczeń wydawane także przedstawicielom innych krajów niż Szwecja, a nawet osobom bezdomnym. [12] Jednorazowo można wypożyczyć do 50 tytułów (książek i innych mediów, np. płyt CD, DVD) oraz zarezerwować do 20 pozycji (ale rezerwacja wiąże się z niewielką opłatą, wynoszącą

10 SEK za każdy tytuł). Standardowo maksymalny okres wypożyczenia wynosi 4 tygodnie (z możliwością 2-krotnego przedłużenia). W przypadku wyjątkowo rzadkich lub cieszących się dużym zainteresowaniem pozycji zastrzega się krótszy 2-tygodniowy okres zwrotu.[13] Co ciekawe, wypożyczone książki można zwrócić w dowolnym oddziale biblioteki miejskiej. Regulamin Stockholms Stadsbibliotek wyraźnie określa też opłaty za wydanie duplikatu karty biblioteczej (20 SEK), nieterminowe oddanie wypożyczonych książek i mediów (10 SEK za każdy dzień zwłoki) oraz zgubienie (lub zniszczenie) wypożyczonych pozycji. Przykładowo, opłata za zgubioną książkę lub audiobook wynosi 300 SEK, za DVD — 600 SEK, co mniej więcej dwukrotnie przewyższa przeciętną rynkową cenę nowych pozycji (z pewnością więc zniechęca potencjalnych złodziei). [14] Wszystkie biblioteki miejskie w Sztokholmie oferują bezpłatny dostęp do bezprzewodowego Internetu oraz co najmniej kilka stanowisk komputerowych. Idąc z duchem czasu, czytelnikom proponuje się też stały dostęp on-line do katalogu bibliotecznego. Posiadacze karty biblioteczej mogą przez Internet zamawiać książki, ściągać e-booki i przeszukiwać bazy biblioteczne.

Wszystkie biblioteki mieszczące się w Kulturhuset Stadsteatern zostały zaprojektowane w podobny sposób. Całość księgozbioru znajduje się w wolnym dostępie do półek. Regały z książkami są ustawione w otwartej przestrzeni biblioteczej. Księgozbiór obejmuje nie tylko książki szwedzkie, ale także liczne pozycje anglojęzyczne oraz przynajmniej pojedyncze tomy w innych często egzotycznych językach. Można tu znaleźć książki po polsku, rosyjsku, arabsku czy japońsku. Stanowisko dyżurnego bibliotekarza jest zawsze zlokalizowane w widocznym łatwo dostępnym miejscu. Wejście do biblioteki nie wiąże się z koniecznością pozostawienia ubrań, toreb czy plecaków. Wszystkie wyjścia są zaopatrzone w bramki magnetyczne. Przyzwyczajeni do tak typowej dla tradycyjnych bibliotek ciszy mogą być zaskoczeni panującym w bibliotekach dla dzieci gwarem. Również w pozostałych bibliotekach dopuszczalne są prowadzone półgłosem rozmowy czy dyskusje, nierzadko też można spotkać czytelników rozmawiających przez telefon komórkowy.

Vuxenbibliotek (Biblioteka dla dorosłych)

Vuxenbibliotek obejmuje następujące działy: Bibliotek Plattan, Film and Musik Bibliotek oraz Serieteket.

Bibliotek Plattan (Biblioteka Plattan)

To ogólna biblioteka dla dorosłych znajdująca się na parterze budynku. Księgozbiór obejmuje starannie wybrane książki beletrystyczne, tomy poetyckie i dramaty. Znajdziemy tu też książki i czasopisma poświęcone sztuce, fotografii, architekturze i designowi. Palcówka jest otwarta codziennie, w godzinach od 9.00-19.00 od poniedziałku do piątku oraz od 11.00-16.00 w soboty i niedziele. W otwartej przestrzeni biblioteki znajdują się liczne regały z książkami, wy-



Zdj. 3. Budynek Kulturhuset. Fot. S. Sobczyk.

godne sofy oraz pojedyncze miejsca dla bardziej wymagających czytelników. Ciekawym pomysłem jest umieszczenie w bibliotece kosza na wymianę przeczytanych książek między czytelnikami (jest to swoisty „recycling” książek). Bibliotek Plattan dysponuje też oddzielną salą, w której odbywają się spotkania z czytelnikami i dyskusje klubu książki (Zdj. 4-6).

Film and Musik Bibliotek (Biblioteka Filmu i Muzyki)

Jest to biblioteka specjalistyczna, gromadząca książki i czasopisma związane z muzyką, filmem i tańcem. Dodatkowo znajduje się tu pokaźny zbiór nut oraz nagrań muzycznych w formie płyt winylowych, CD i DVD. Na miejscu istnieje możliwość wysłuchania dostępnych nagrań muzycznych przy stanowiskach odsłuchowych wyposażonych w wysokiej jakości słuchawki i wygodne fotele. Można też spróbować samemu zagrać na elektrycznym pianinie. Biblioteka jest otwarta codziennie, w godzinach od 9.00-18.00 od poniedziałku do piątku oraz od 11.00-16.00 w soboty i niedziele (Zdj. 7-9).

Serieteket (Komiksoteka)

Na II piętrze Kulturhuset, w bezpośrednim sąsiedztwie Film and Musik Bibliotek, znajduje się również jedyna w Szwecji komiksoteka. To obowiązkowe miejsce dla wszystkich osób zainteresowanych tą dziedziną sztuki. Poza gromadze-



Zdj. 4 i 5. Bibliotek Plattan. Fot. S. Sobczyk.





Zdj. 6. Bibliotek Plattan. Fot. S. Sobczyk.

niem liczego księgozbioru, biblioteka organizuje różne wydarzenia kulturalne. Jest otwarta codziennie w godzinach od 9.00-18.00 od poniedziałku do piątku oraz od 11.00-16.00 w soboty i niedziele. Serieteket jest oddzielona od sąsiedniej Film and Musik Bibliotek jedynie szerokim regałem, różni się jednak od niej mniej formalną organizacją przestrzeni bibliotecznej (sofy, podwieszane pod sufitem kuliste siedziska z widokiem na Segels Torg, plecione fotele) oraz kolorystyką (dominują tu żółty i pomarańczowy) (Zdj. 10-11).

Rum för Barn (Biblioteka dla dzieci w wieku 0-9 lat)

Biblioteka dla najmłodszych (do 9 lat), zlokalizowana na IV piętrze budynku, zaprasza zarówno dzieci, jak i ich opiekunów. Bezpośrednio po wejściu trzeba zdjąć buty i zostawić je na specjalnie w tym celu zainstalowanych półkach. Ogromną otwartą przestrzeń biblioteki podzielono częściowymi ściankami działowymi na trzy mniejsze sektory, z dostosowanym dla dzieci w różnym wieku księgozbiorem i wystrojem wnętrza. Każdy z sektorów zaprojektowano w taki sposób, żeby przypominał dziecięcy pokój. W części dla najmłodszych dzieci dominują książki-zabawki, ale są też klocki i inne zabawki edukacyjne. W sektorze dla starszych dzieci oprócz książek można z kolei znaleźć przybory plastyczne.

Z ostatniego pomieszczenia można przejść do sali ze sceną, w której mogą odbywać się przedstawienia teatralne oraz do sali warsztatowej. W każdym z sektorów zlokalizowano stanowisko bibliotekarza dyżurnego, czuwającego nad bezpieczeństwem najmłodszych czytelników. Nikt w tym miejscu nie dziwi się, że dzieci chodzą na czworakach po miękkiej wykładzinie, biegają, krzyczą czy ry-



Zdj. 7, 8 i 9. Film and Musik Bibliotek oraz Serieteket. Fot. S. Sobczyk.

Zdj. 10 i 11. Serieteket (Komiksoteka). Fot. S. Sobczyk.





Zdj. 12 i 13. Tiotretton (Biblioteka dla dzieci w wieku 10-13 lat). Fot. S. Sobczyk.

Zdj. 14, 15, 16, 17 i 18. Lava Bibliotek and Verkstad. Fot. S. Sobczyk.



sują po ścianach sali warsztatowej. Bibliotekarze i rodzice są wyposażeni w specjalne gwizdki, przywołujące i dyscyplinujące zbyt zajętych młodych czytelników. Biblioteka jest otwarta codziennie w godzinach od 11.00-17.00 od poniedziałku do piątku oraz od 11.00-16.00 w soboty i niedziele.

Tiotretton (Biblioteka dla dzieci w wieku 10-13 lat)

Ta biblioteka, znajdująca się na II piętrze budynku bezpośrednio za Komikso-teką, powstała z myślą o nieco starszych dzieciach (10-13 lat). Szanując niezależność i indywidualizm, tak charakterystyczne w tym wieku, zabroniono tu wstępu dorosłym. Młodzi czytelnicy muszą przed wejściem zdjąć buty, mogą też zostawić ubrania lub torby w podręcznych, zamykanych na klucz szafkach. Regały z książkami umiejscowiono pod ścianami. Ogromne wrażenie robią miejsca dla użytkowników, bardzo pomysłowe i funkcjonalne, w żywych kolorach. Wzdłuż przeszklonej fasady budynku umieszczono mebel do siedzenia przypominający regał na książki, z wydzielonymi na „półkach” pojedynczymi miejscami dla czytelników. Na sąsiedniej ścianie znajduje się z kolei kilkupiętrowa sofa, na której można swobodnie leżeć.

W oddzielnej sali organizowane są cykliczne warsztaty: Ljudverkstan (warsztaty audio), Smakbyrå (biuro smaku), Spelprogrammering (programowanie gier) i Berättarlabbet (laboratorium opowiadania). Biblioteka jest otwarta codziennie, w godzinach od 13.00-18.00 od poniedziałku do piątku oraz od 11.00-16.00 w soboty i niedziele (Zdj. 12-13).

Lava Bibliotek and Verkstad (Sala biblioteczna i warsztaty)

Lava Bibliotek and Verstad znajduje się na I piętrze budynku. To miejsce przeznaczone przede wszystkim dla osób do 25 roku życia, ale mile są tu widziane osoby w każdym wieku. Księgozbiór obejmuje zarówno beletrystykę, jak i pokazną kolekcję książek i czasopism poświęconych sztuce nowoczesnej i designowi. Ale Lava Bibliotek to z pewnością zdecydowanie więcej niż tylko regały z książkami. Znajdują się tu również: drukarka 3D, maszyna do szycia, laboratorium fotograficzne, sala ze sprzętem do wykonywania sitodruku oraz profesjonalne studio muzyczne.

Personel biblioteki organizuje regularnie warsztaty plastyczne i muzyczne, możliwe jest też samodzielne wykonywanie prac plastycznych z wykorzystaniem dostępnego sprzętu oraz bezpłatne korzystanie ze studia muzycznego. Biblioteka jest otwarta codziennie w godzinach od 13.00-18.00 od poniedziałku do piątku oraz od 11.00-16.00 w soboty i niedziele. Dziennie przewijają się przez nią około 150 osób (Zdj. 14-18).

Podsumowanie

W Polsce na co dzień pokutuje nadal stereotyp biblioteki jako miejsca służącego jedynie przechowywaniu i wypożyczaniu książek. A przecież dziś w całej Europie biblioteki publiczne są jednymi z ważniejszych miejsc, w których lokalna społecz-

ność nie tylko czyta i uczy się, ale przede wszystkim spotyka się, dyskutuje, organizuje koła zainteresowań lub po prostu spędza wspólnie wolny czas. Doskonałym przykładem są oddziały Biblioteki Miejskiej działające w obrębie Kulturhuset Stadsteatern w Sztokholmie, które poza doskonale dobranym księgozbiorem oferują czytelnikom całą gamę innych możliwości. Biblioteki dziecięce przez cały rok organizują pomoc w odrabianiu lekcji, zajęcia plastyczne, teatralne czy muzyczne. Biblioteki dla dorosłych oferują wsparcie dla osób planujących założyć własną firmę. W salach bibliotecznych regularnie odbywają się różne wystawy, wykłady, spotkania z pisarzami, warsztaty pisarskie czy zajęcia dla majsterkowiczów. Bibliotekarze są tutaj nie tylko osobami do wyszukiwania i podawania książek, ale prężnymi animatorami kultury. Odpowiadają nie tylko za księgozbiór, ale również za organizację i koordynację rozmaitych wydarzeń kulturalnych.

Wspierające rozwój lokalnych społeczności działania szwedzkiego rządu, władz regionalnych i miejskich są zakrojone na szeroką skalę, zaplanowane na wiele lat i regularnie monitorowane. Biblioteki publiczne odgrywają w tych planach kluczową rolę jako ośrodki kulturotwórcze, promujące pozytywne wzorce zachowania wśród dzieci i młodzieży, budujące więzi międzyludzkie i wzmacniające lokalną społeczność.

Rola biblioteki publicznej w szwedzkim systemie rozwoju lokalnego wybiega daleko poza funkcję gromadzenia i udostępniania książek. Biblioteki publiczne w Szwecji są pod każdym względem przyjazne i łatwo dostępne. Proste i znakomicie wpasowane w otoczenie budynki powstają w centralnych punktach miasta. Większość księgozbioru jest w wolnym dostępie, a funkcjonalne wyposażenie wnętrza zachęca do skorzystania. Dzięki tym wszystkim rozwiązaniom i aktywnej promocji, Szwedzi coraz częściej i chętniej spędzają swój wolny czas właśnie w bibliotece. W bibliotekach działających w obrębie Stocholms Kulturhuset Stadsteatern spotkamy rodziców z dziećmi, dorastającą młodzież, która przychodzi tu zamiast włóczyć się bez celu po okolicznych galeriach handlowych, uczących się studentów, jak i grających w szachy starszych panów. Szwedzki model rozwoju czytelnictwa i wspierania bibliotek jest skuteczny i efektywny, z pewnością też stanowi wzór godny naśladowania.

Podróżując po świecie, zawsze staram się odwiedzać lokalne biblioteki. W mojej codziennej pracy często korzystam z doświadczeń zdobytych podczas takich wizyt. W czasie moich zawodowych podróży spotykam się z bardzo różnym przyjęciem, często niechętnym i pełnym rezerwy. Zwykle do zebrania informacji i wykonania dokumentacji fotograficznej konieczne jest uzyskanie specjalnej zgody przełożonego. W szwedzkich bibliotekach uderzyła mnie niezwykła otwartość i swoboda, praktycznie pełny dostęp do księgozbioru. W żadnej z bibliotek Kulturhuset Stadsteatern nie zostałem poproszony o dokumenty, nikt nie zwrócił mi uwagi na wnoszony do środka plecak i nikomu nie przeszkadzała obecność aparatu fotograficznego. Bibliotekarze byli zawsze bardzo aktywni i chętni do pomocy, z przyjemnością oprowadzali po kolejnych pomieszczeniach, widać było, że są bardzo zaangażowani w swoją pracę.

Przypisy

- [1] M. Chacińska, *Czytelnictwo i jego promocja w krajach skandynawskich na przykładzie Szwecji*. In M. Wojciechowska (red.), *Czytelnictwo w dobie informacji cyfrowej : rozwój, bariery, technologie*, Gdańsk, 2015, s. 36-44.
- [2] J. Osiecka-Chojnacka, *Czytelnictwo w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej*, „Infos : Biuro Analiz Sejmowych”, 2014, nr 17, s. 1-4.
- [3] Tamże.
- [4] M. Chacińska, *Czytelnictwo i jego promocja w krajach skandynawskich na przykładzie Szwecji*. In M. Wojciechowska (red.), *Czytelnictwo w dobie informacji cyfrowej : rozwój, bariery, technologie*, Gdańsk, 2015, s. 36-44.
- [5] Tamże.
- [6] T. Barucki, *Architektura Szwecji*, Warszawa, 1989, s. 106-109.
- [7] Tamże.
- [8] Tamże.
- [9] Tamże.
- [10] J. Sieradzka-Kasprzak (red.), *Sztokholm*, Warszawa, 2012, s. 30-31.
- [11] Rozmowa z pracownikami bibliotek Domu Kultury (Kulturhuset) w Sztokholmie, przeprowadził Sławomir Sobczyk, dnia 23.07.2015 r.
- [12] Tamże.
- [13] Tamże.
- [14] Tamże.

Bibliografia

- [1] Barucki T., *Architektura Szwecji*, Warszawa, 1989, s. 106-109.
- [2] Chacińska M., *Czytelnictwo i jego promocja w krajach skandynawskich na przykładzie Szwecji*. In M. Wojciechowska (red.), *Czytelnictwo w dobie informacji cyfrowej : rozwój, bariery, technologie*, Gdańsk, 2015, s. 36-44.
- [3] *Libraries*. In *Kulturhuset Stadsteatern Stockholm* [online], 2017 [dostęp: 2017-06-13]. Dostępny w World Wide Web: <http://kulturhusetstadsteatern.se>.
- [4] Micuła G., *Szwecja*, Bielsko-Biała, 2015, s. 13.
- [5] Micuła G., Tubylewicz K., *Sztokholm*, Bielsko-Biała, 2013, s. 52-53.
- [6] Micuła G., Zborowski M., *Szwecja*, Bielsko-Biała, 2015, s. 38-39.
- [7] Osiecka-Chojnacka J., *Czytelnictwo w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej*, „Infos : Biuro Analiz Sejmowych”, 2014, nr 17, s. 1-4.
- [8] Rozmowa z pracownikami bibliotek Domu Kultury (Kulturhuset) w Sztokholmie, przeprowadził Sławomir Sobczyk, dnia 23.07.2015 r.
- [9] Sieradzka-Kasprzak J. (red.), *Sztokholm*, Warszawa, 2012, s. 30-31.
- [10] Tubylewicz K., Diduszko-Zygielska A. (red.), *Szwecja czyta. Polska czyta*, Warszawa, 2015.